

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 24.10.2023
COM(2023) 669 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Europæisk handlingsplan for vindkraft

1. INDLEDNING

Vindenergi er vedvarende, tilgængelig i rigeligt omfang i EU og sikker. Vindenergi er afgørende for at nå EU's dekarboniseringsmål og levere ren og sikker elektricitet til overkommelige priser til husholdninger, industrien og i stigende grad transportsektoren. Udbredelsen af vindenergi og væksten i vindindustrien i hele EU vil skabe kvalitetsjob og øge vores energisikkerhed.

Der er gode udsigter for udbredelsen af vindenergi i EU og globalt. EU's mål om, at vedvarende energi skal udgøre mindst 42,5 % senest i 2030, vil kræve, at den installerede kapacitet vokser fra 204 GW i 2022 til over 500 GW i 2030¹. Den årlige forøgelse af vindkapaciteten bør på verdensplan nå op på mindst 329 GW om året frem til 2030 for at opnå nettonulemissioner senest i 2050, hvilket er mere end en firedobling af det nuværende udbredelsesniveau (75 GW)².

Den europæiske vindindustri har imidlertid for nylig haft vanskeligheder med at drive virksomhed. Alle de største vindmølleproducenter rapporterede om betydelige driftstab i 2022³. Og da der i 2022 blev installeret nye vindenergi projekter med en samlet kapacitet på 16 GW⁴, er vi på ingen måde tæt på de 37 GW/år, der er behov for som et omkostningseffektivt bidrag til at nå EU 2030-målene.

Denne situation kræver øjeblikkelig handling. EU kan ikke fordoble udbredelsen af vindenergi uden en sund, bæredygtig og konkurrencedygtig forsyningskæde for vindenergi. Og vi kan ikke have en sund vindindustri uden en klar og sikker pipeline af projekter, der kan tiltrække den nødvendige finansiering og sikre global konkurrence på lige vilkår.

Desuden har energikrisen efter Ruslands omfattende invasion af Ukraine understreget, hvilke risici der er forbundet med for stor afhængighed af en dominerende udenlandsk leverandør af fossile brændstoffer, og har vist, hvilken betydning vindenergi og andre vedvarende energikilder har for energisystemets stabilitet og sikkerhed. I en verden, der gennemgår en hurtig grøn og digital omstilling, er rene teknologier af central betydning for Europas åbne strategiske autonomi. Med dette in mente anerkendte kommissionsformand Ursula von der Leyen i sin tale om Unionens tilstand den 13. september 2023, at EU's vindindustri står over for en unik blanding af udfordringer, idet hun bebudede en europæisk vindkraftpakke. Formålet med denne handlingsplan er at støtte EU-virksomheder i vindindustrien og forbedre deres konkurrenceevne for at sikre, at EU's vindindustri fortsat kan spille en central rolle i den grønne omstilling.

Handlingsplanen indeholder foranstaltninger, der bør træffes hurtigst muligt for at nå dette mål. Handlingsplanen vil også indirekte støtte andre sektorer for ren energi, herunder solenergiindustrien, eftersom flere af de foreslåede foranstaltninger er relevante for alle vedvarende energikilder. Den er struktureret i **seks hovedsøjler i en samordnet indsats fra Europa-Kommissionens, medlemsstaternes og industriens side**: i) fremskyndelse af udbredelsen gennem øget forudsigelighed og hurtigere udstedelse af tilladelser, ii) forbedret

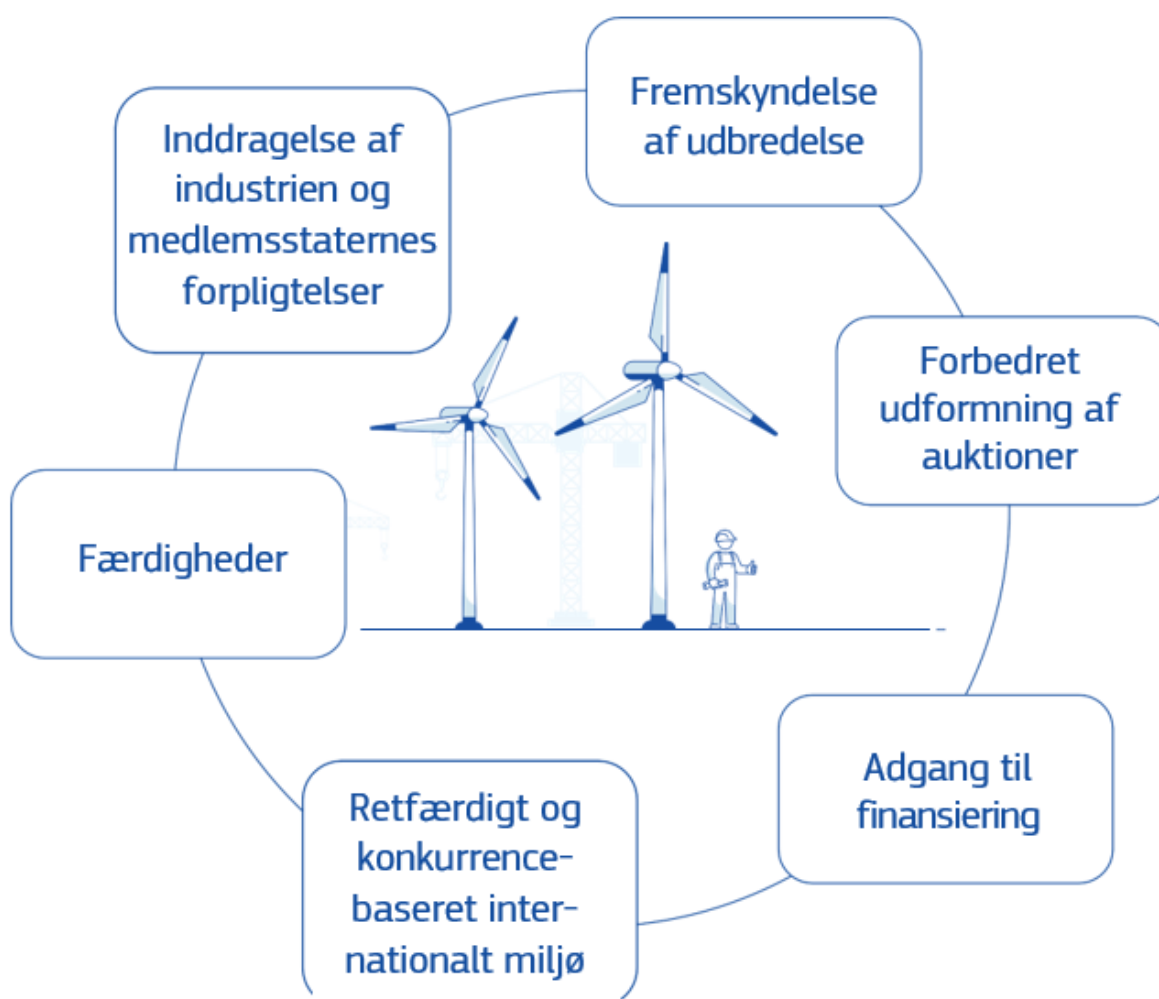
¹ MIX-scenariet i de politiske scenarier for gennemførelse af den europæiske grønne pagt (findes på https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/energy-modelling/policy-scenarios-delivering-european-green-deal_en).

² Irena World Energy Transition Outlook 2023.

³ Rystad Report (2023) The State of the European Wind Energy Supply Chain.

⁴ WindEurope (2023) Wind Energy in Europe-2022 Statistics and the outlook for 2023-2027.

udformning af auktioner, iii) adgang til finansiering, iv) et retfærdigt og konkurrencebaseret internationalt miljø, v) færdigheder og vi) inddragelse af industrien og opnåelse af forpligtelser fra medlemsstaternes side.

2. VINDINDUSTRIENS SITUATION I EUROPA

Vindenergi, både på land (92 % af den installerede vindkapacitet) og offshore, er allerede en central søjle i vores elsystem. I 2022 leverede den i gennemsnit 16 % af den elektricitet, der blev forbrugt i EU, og den nåede ofte op på mere end 30 % om dagen⁵. De teknologier til udnyttelse af vindenergi, der er udviklet og opskaleret i Europa, er blevet betydeligt billigere i de sidste 10 år takket være innovation og stordriftsfordele⁶. I mange dele af Europa er vindenergi den billigste kilde til elektricitet⁷.

De vindenergianlæg, der anvendes i EU, er indtil videre hovedsagelig blevet leveret af den indenlandske vindmølleindustri. De største europæiske producenter tegnede sig for 85 % af

⁵ ENTSO-E-data.

⁶ Irena (2023) Renewable power generation costs in 2022.

⁷ Georgakaki, A et al. (2022) — Clean energy Technology Observatory Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the European Union — 2022 Status Report.

EU's vindenergimarked (94 % i offshoresektoren)⁸. Fremstilling af turbiner og deres komponenter (blade, naceller og tårne, gearkasser, fundamenter, transformerstationer, generatorer osv.) strækker sig over hele EU. Dette gør vindindustrien til en vigtig udbyder af job: Det anslås, at hele vindindustrien tegner sig for mellem 240 000 og 300 000 direkte og indirekte arbejdspladser i EU, og ca. 45 000 (28 % af de direkte arbejdspladser) befinder sig hos vindmølle- og komponentproducenter⁹.

Europæiske virksomheder tegner sig for en betydelig andel af det voksende globale marked for vindmølleudstyr. Denne andel faldt imidlertid fra 42 % i 2020 til 35 % i 2022¹⁰. Dette skyldes i vid udstrækning den hurtige udbredelse af vindenergi i Kina, som primært er afhængig af landets voksende indenlandske produktionssektor. Ud af verdens 10 største vindmølleproducenter (der dækker over 80 % af efterspørgslen efter vindmøller på verdensplan) har 4 hovedkvarter i EU, mens 4 er beliggende i Kina.

Europæiske operatører og udviklere af vindprojekter er også aktive på verdensplan, men i modsætning til vindmølleudstysproducenter havde de en betydelig fortjeneste i 2022 og i de foregående år. EU-producenternes problemer påvirker imidlertid i stigende grad EU-vindmølleoperatørernes resultater, hvilket f.eks. giver anledning til, at projekter forsinkes eller opgives. Alle EU-producenterne står desuden i stigende grad over for adgangsbarrierer på udenlandske markeder.

Vindindustrien har også et problem med adgang til råmaterialer såsom kobber, sjældne jordmineraler, stål, nikkel, fiberglas eller silicium. Europa er afhængig af tredjelande med hensyn til udbuddet af disse materialer, for hvilke efterspørgslen stiger som følge af udviklingen i sektoren på verdensplan, og for hvilke priserne er svingende.

3. DE VIGTIGSTE FAKTORER BAG VANSKELIGHEDERNE I EU'S VINDMØLLEINDUSTRI

På trods af den generelt positive udvikling i tidligere år står den europæiske vindenergiindustri i øjeblikket over for store problemer. Faktorerne bag de vanskeligheder, som udstyrsfabrikanterne i EU's vindindustri har med at drive virksomhed, kan inddeles i fem hovedkategorier.

For det første underudnyttelse af produktionskapaciteten som følge af **utilstrækkelig og usikker efterspørgsel efter vindmøller** i EU. Fabrikanterne har i øjeblikket ikke tilstrækkeligt overblik over medlemsstaternes planlagte udbredelse af vindenergi, hvilket fører til vanskeligheder med at planlægge produktion og investeringer. Transport af vindmølledele og -komponenter kræver desuden særlige tilladelser, som varierer fra medlemsstat til medlemsstat, hvilket fører til forsinkelser i transporten fra produktionsanlæggene til de planlagte vindmølleparker.

Underudnyttelsen skyldes hovedsagelig **en langsom og kompleks proces for opnåelse af tilladelser** til projekter for vedvarende energi. Industrien anslår, at 80 GW vindenergikapacitet er i færd med at undergå godkendelsesprocedurer i hele EU, dvs. fem

⁸ SWD(2023) 68 final af 23. marts 2023.

⁹ Telsnig, T. et al. Clean Energy Technology Observatory: Wind Energy in the European Union — 2022 Status Report on Technology Development, Trends, Value Chains and Markets, Publications Office of the European Union.

¹⁰ SWD(2023) 68 final af 23. marts 2023.

gange mere end den samlede udbredelse af vindenergi sidste år. En stor del af denne kapacitet har været i godkendelsesprocessen i årevis på grund af langsomme og ineffektive godkendelsesprocedurer.

For det andet har **adgangen til råmaterialer, høj inflation og råvarepriser**¹¹ kombineret med en begrænset afdækning fra udstyrsproducenternes side mod udsving i inputpriserne udhulet producenternes finansielle situation. Dette blev forværret af stigende rentesatser og problemer med at få adgang til finansiering.

For det tredje kan det konstateres, at **udformningen af nationale udbud** om udvikling af vedvarende energi tit ikke i tilstrækkelig grad udnytter de høje miljømæssige og sociale standarder for europæiske produkter og heller ikke tager hensyn til behovet for modstandsdygtighed i forsyningskæden, da disse udbud udelukkende eller hovedsagelig er baseret på priskriterier. Dette er tilfældet for de fleste auktioner, selv om nogle medlemsstater, f.eks. Nederlandene og Frankrig, er begyndt at indføre ikke-prisrelaterede kriterier. Nogle udbud vedrørende offshore-vindkraft, såsom dem, der blev afholdt på grundlag af "negative bud uden loft", førte til meget høje bud fra operatørerne. I kombination med tilfælde, hvor der ikke er tilstrækkelige sanktioner for manglende gennemførelse af projekter, øger dette risikoen for, at projekterne gennemføres fuldt ud og rettidigt. Der er desuden stor forskel på, hvordan auktioner er udformet i EU. Alt i alt komplicerer dette producenternes investeringsplanlægning, og det påvirker produktionslinjernes stabilitet og mindsker stordriftsfordelene¹².

For det fjerde er **presset fra internationale konkurrenter** på EU's vindfremstillingssektor steget. EU's handelsbalance med Kina i vindindustrien har f.eks. været negativ med et rekordstort underskud på 462 mio. EUR i 2022¹³. Kina er en vigtig leverandør af råmaterialer og komponenter til producenter i EU og på verdensplan, men er også ved at blive en alvorlig konkurrent på markeder i tredjelande, som er vigtige for europæiske virksomheder. Takket være priser, som i gennemsnit er 20 % lavere end priserne på de tilsvarende produkter fra europæiske og amerikanske leverandører¹⁴, og ifølge industrien af og til med støtte fra attraktive udskudte betalinger, er tilstedeværelsen af kinesiske virksomheder i udlandet steget støt. Selv om konkurrence stimulerer innovationen og produktforbedringer, kan ulige vilkår påvirke EU's producenter af udstyr til vindenergi negativt og endda mindske deres konkurrenceevne på EU-markedet.

Kinesiske producenter har også nydt godt af vertikalt integrerede forretningsmodeller med kortere forsyningskæder på grund af Kinas dominerende stilling inden for stålproduktion og råmaterialer samt muligvis af meget attraktive finansielle vilkår. Alt dette undergraver i alvorlig grad EU-virksomhedernes evne til at konkurrere på lige vilkår.

Og for det femte kan **tilgængeligheden af faglærte arbejdstagere** i vindmølleindustrien påvirke, hvor hurtigt den øgede europæiske produktionskapacitet forøges¹⁵. Navnlig inden for

¹¹ Rystad Report (2023) The State of the European Wind Energy Supply Chain.

¹² Et typisk eksempel er den hurtige vækst i vindmøller, som forpligter producenterne til løbende at tilpasse deres produktionslinjer med nye investeringer.

¹³ JRC, Clean Energy Technologies Observatory Report 2023, kommende.

¹⁴ BloombergNEF data (2023) <https://about.bnef.com/blog/cost-of-clean-energy-technologies-drop-as-expensive-debt-offset-by-cooling-commodity-prices/>.

¹⁵ Se årsberetningen for 2023 om rene energiteknologiers konkurrenceevne (offentliggøres den 25. oktober 2023).

offshore-vindkraft er det svært at finde kvalificerede operatører af fartøjer, kraner eller heavy lifts. Industrien vil have brug for flere arbejdstagere, herunder ingeniører og håndværkere.

Det anslås, at europæisk produktion kan dække størstedelen af den nuværende efterspørgsel efter vindmøller i EU¹⁶. De europæiske vindmølleproducenter har brug for hurtigst muligt at øge deres kapacitet, hvis de skal kunne bevare deres konkurrenceevne på et voksende marked, der er drevet af EU's ambitioner om onshore- og offshorevindenergi. Hvis det ikke sker, kan der snart opstå forsyningsflaskehalse, hvilket enten vil føre til en langsommere udbredelse eller til en stigning i importen for at dække behovet.

4. FORANSTALTNINGER, SOM KOMMISSIONEN HIDTIL HAR TRUFFET

Kommissionen har allerede fremsat initiativer, der tager fat på nogle af de centrale spørgsmål, som EU's vindmølleindustri står over for.

Det **reviderede direktiv om vedvarende energi**¹⁷ fastsætter et bindende minimumsmål på 42,5 % vedvarende energi inden 2030 med et ønske om at nå op på 45 %. Det udstikker kursen for en hurtig fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi, samtidig med at der tages hensyn til andre politiske overvejelser såsom en alsidig arealanvendelse. Det vil kræve en massiv opskalering af VE-projekter, hvilket vil øge efterspørgslen efter bl.a. vindudstyr.

For at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi på kort sigt fremlagde Kommissionen en **nødfordning om udstedelse af tilladelser**¹⁸, der forenkler og forkorter tilladelsesprocedurerne for vedvarende energi, herunder repowering samt elnet. Forordningen har været i kraft siden udgangen af 2022 og udløber medio 2024. Kommissionen har også taget skridt til at forenkle og strømline godkendelsesprocedurerne for transport af vindmøllekomponenter, som i øjeblikket kræver adskillige tilladelser for at kunne transporteres på hovedveje, selv inden for samme medlemsstat¹⁹.

Forordningen er gennemført på forskellig vis i forskellige medlemsstater, men har allerede givet de første resultater. Efter forordningens ikrafttræden blev der f.eks. i Tyskland udstedt et rekordstort antal nye tilladelser i 2023, og repoweringraten steg til 34 %, hvilket er det højeste i ni år. Det reviderede direktiv om vedvarende energi vil, når det gennemføres, forenkle og afkorte tilladelsesprocedurerne på en mere omfattende og strukturel måde. I næsten alle medlemsstater ledsages denne lovgivningsmæssige revision af tilladelsesreformer, der indgår i medlemsstaternes genopretnings- og resiliensplaner, herunder i de nyligt vedtagne REPowerEU-kapitler. Forordningen om **instrumentet for teknisk støtte**²⁰ fastsætter, at medlemsstaterne gennem enten enkeltstående projekter eller flerlandeprojekter kan modtage teknisk ekspertise til at fremskynde udstedelsen af tilladelser til vindenergi. Seks medlemsstater har allerede benyttet dette støtteinstrument til at tillade fremskyndelse. Den

¹⁶ Ifølge Global Wind Energy Council (GWEC) har Europa som helhed en produktionskapacitet for vindmøller på ca. 30 GW.

¹⁷ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (COM(2021) 557).

¹⁸ Rådets forordning (EU) 2022/2577 af 22. december 2022 om fastlæggelse af en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi (EUT L 335 af 29.12.2022, s. 36).

¹⁹ Forslag om ændring af direktiv 96/53/EF om største tilladte vægt og dimensioner (COM (2023) 445).

²⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/240 af 10. februar 2021 om oprettelse af et instrument for teknisk støtte (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 1).

vedtagne revision af forordningen om **transeuropæiske energinet** (TEN-E)²¹ indeholder også strømlining af tilladelsesbestemmelserne for grænseoverskridende infrastrukturprojekter såsom offshore-hybridforbindelser. TEN-E-rammen bidrager også til at gennemføre eller kickstarte vigtige grænseoverskridende elinfrastrukturprojekter med finansiel støtte fra Connecting Europe-faciliteten for energi.

Forslaget til reform af **elmarkedets udformning** (EMD)²² har til formål at sende stabile investeringssignaler til investeringer i vedvarende energi ved at fremme langsigtede kontrakter via differencekontrakter og elkøbsaftaler. Samtidig fastsætter forslaget regler for at skabe et mere fleksibelt elsystem, der kan fremskynde integrationen af variable vedvarende energikilder såsom vindenergi.

Med særligt fokus på fremstillingssektoren for nettonulteknologier, herunder vindenergi, støttede Kommissionen i væsentlig grad dens modstandsdygtighed med **industriplanen for den grønne pagt** og forslagene til en **forordning om nettonulindustri** (NZIA) og en **retsakt om kritiske råstoffer** (CRMA)²³. NZIA-forslaget indfører navnlig kriterier for bæredygtighed og modstandsdygtighed i forbindelse med offentlige udbud og auktioner til støtte for vedvarende energi. Det vil desuden fremskynde udstedelsen af tilladelser til etablering af produktionsanlæg, forbedre opkvalificering og omskoling og fremme innovation og bedre koordinering mellem medlemsstaterne. CRMA-forslaget har til formål at styrke værdikæden for kritiske råstoffer, hvoraf en række anvendes af vindindustrien, fremme den cirkulære økonomi — en vigtig tilgang til at mindske afhængigheden af råstoffer — samtidig med at miljøpåvirkningen minimeres.

EU's reviderede strategi for maritim sikkerhed²⁴ imødegår trusler mod kritisk maritim infrastruktur, herunder havvindmølleplanlægning, og forbedrer overvågningen, beskyttelsen og modstandsdygtigheden af infrastruktur mod konventionelle angreb, hybride angreb og cyberangreb.

For at støtte de nødvendige investeringer har Kommissionen ud over mulighederne for støtte i henhold til retningslinjerne for regionalstøtte også indført et nyt afsnit i de **midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser** (TCTF), der indtil den 31. december 2025 giver mulighed for investeringsstøtte til fremstilling af strategisk udstyr til omstillingen til en nulemissionsøkonomi, herunder bl.a. vindmøller og deres nøglekomponenter og dertil knyttede kritiske råstoffer²⁵. Nogle medlemsstater er i færd med at indføre støtteordninger for udvidelse af cleantech-fremstillingsindustrien på grundlag af dette nye afsnit. Siden marts 2023 har Kommissionen godkendt ordninger, som er indført i flere medlemsstater, for et samlet budget på ca. 6,9 mia. EUR, og den er i øjeblikket i færd med at vurdere yderligere ordninger.

²¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/869 af 30. maj 2022.

²² COM(2023) 148 final af 14. marts 2023.

²³ Henholdsvis: COM(2023) 62 final af 1. februar 2023, COM(2023) 161 af 16. marts 2023 og COM(2023) 160 af 16. marts 2023.

²⁴ JOIN/2023/8 fælles meddelelse om ajourføring af EU-strategien for maritim sikkerhed og den tilhørende handlingsplan: En styrket EU-strategi for maritim sikkerhed i lyset af nye maritime trusler.

²⁵ Meddelelse fra Kommissionen (2023/C 101/03).

Medlemsstaterne kan også støtte vindindustrien i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning²⁶, FUI-rammebestemmelserne²⁷, klima-, miljøbeskyttelses- og energiretningslinjerne²⁸ og retningslinjerne for regional støtte²⁹.

I juni 2023 foreslog Kommissionen **platformen for strategiske teknologier for Europa** ("STEP") for at støtte investeringer i nye teknologier af kritisk betydning, der er relevante for den grønne og den digitale omstilling³⁰. STEP vil gøre det muligt at kanalisere både eksisterende og supplerende EU-finansiering under en række EU-programmer til teknologiområder, der er afgørende for Europas lederskab, navnlig inden for fremstilling af ren teknologi, og dermed bidrage til lige vilkår for investeringer i hele det indre marked.

EU's udgiftsprogrammer giver vindindustrien mulighed for at opnå støtte. **Innovationsfonden**, som kan støtte opskaleringen af innovative fremstillingsprojekter, har siden 2020 udvalgt seks vindprojekter med en samlet støtte på 150 mio. EUR. Den seneste storstilede indkaldelse³¹ omfattede et specifikt vindue for cleantech-fremstilling, og der er planlagt yderligere indkaldelser. En række medlemsstater gør brug af genopretnings- og resiliensfaciliteten til at støtte opbygningen af industriel kapacitet inden for vedvarende teknologier.

De eksisterende genopretnings- og resiliensplaner indeholder foranstaltninger til udbredelse af en yderligere vind- og solenergikapacitet³² på op til 15,9 GW og op til 5,6 mia. EUR til vind- og solenergi-relaterede projekter. De foranstaltninger, der specifikt fokuserer på vindkraft, omfatter opførelse af offshore- eller onshorevindmølleparker og tilhørende infrastruktur såsom energigårde eller offshoreterminalinfrastruktur.

Investeringer i produktion og udbredelse kan desuden støttes af **InvestEU**-programmet, hvorunder der indtil videre er godkendt lån på mere end 1,8 mia. EUR fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB) til **vindprojekter**. Forskningsprogrammet **Horisont Europa** ydede ca. 250 mio. EUR til vindrelaterede projekter. **Samhørighedsfonden, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Fonden for Retfærdig Omstilling** støtter innovation, opbygning af industriel kapacitet, navnlig hos SMV'er, og udbredelse af vindenergi på grundlag af nationale og regionale programmer under samhørighedspolitikken. Alene støtten fra samhørighedspolitikken til udbredelse forventes at beløbe sig til mere end 580 mio. EUR i perioden 2021-2027 og nå op på i alt 819 mio. EUR, når nationale bidrag medregnes.

Kommissionen støttede også oprettelsen af det **storstilede partnerskab om færdigheder**. Dette partnerskab drives af interessenter og har til formål at indsamle oplysninger om kvalifikationsbehov i sektoren for vedvarende energi, bidrage til tilvejebringelsen af passende færdigheder og levere vejledning og anbefalinger til offentlige myndigheder.

²⁶ Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108.

²⁷ Meddelelse fra Kommissionen — Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation (2022/C 414/01).

²⁸ Meddelelse fra Kommissionen — Retningslinjer for statsstøtte til klima, miljøbeskyttelse og energi (2022), C/2022/481.

²⁹ Meddelelse fra Kommissionen — Retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte (2021/C 153/01).

³⁰ COM/2023/335 final af 20. juni 2023.

³¹ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-funding-climate-action/innovation-fund/calls-proposals/large-scale-calls_en.

³² De fleste af de støttede foranstaltninger under genopretnings- og resiliensplanerne har fælles mål for udbredelse, der omfatter både sol- og vindenergi, uden opdeling pr. teknologitype.

Sideløbende med denne handlingsplan vedtager Kommissionen en meddelelse om gennemførelse af strategien for vedvarende offshoreenergi, som omfatter en række foranstaltninger, der specifikt er rettet mod vedvarende offshoreenergi.

5. EN HANDLINGSPLAN FOR VINDKRAFT

Der bør dog gøres mere for at støtte den europæiske vindindustri. Derfor omfatter denne europæiske handlingsplan for vindkraft, der bygger på de foranstaltninger, som Kommissionen allerede har truffet, yderligere foranstaltninger til at tackle de identificerede udfordringer. Disse foranstaltninger er inddelt i 6 hovedsøjler: i) fremskyndelse af udbredelsen gennem øget forudsigelighed og hurtigere udstedelse af tilladelser, ii) forbedret udformning af auktioner, iii) adgang til finansiering, iv) etablering af et retfærdigt og konkurrencebaseret internationalt miljø, v) færdigheder og vi) inddragelse af industrien og medlemsstaternes forpligtelser.

1. FREMSKYNDELSE AF UDBREDELSEN GENNEM ØGET FORUDSIGELIGHED OG HURTIGERE UDSTEDELSE AF TILLADELSER

Frigørelse af eksisterende projekter i godkendelsesfasen og fremskyndelse af nye projekter kræver mere effektive og gennemsigtige tilladelsesprocesser, mere personale og uddannelse af de nationale godkendelsesmyndigheder og hurtigere gennemførelse af det nye regelsæt for udstedelse af tilladelser. Kommissionen vil for at fjerne disse hindringer fokusere på at gennemføre digitaliseringen af tilladelsesprocessen i alle EU's medlemsstater. Bedre udveksling mellem medlemsstaterne om eksisterende praksis for at opnå lokalsamfundenes accept vil også øge processens merværdi.

Samlet set har medlemsstaterne inden for rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten foreslået foranstaltninger til støtte for de nationale tilladelsesmyndigheder med et beløb svarende til 31 mio. EUR. Dette forventes at blive styrket yderligere gennem yderligere foranstaltninger via REPowerEU-kapitlerne i genopretnings- og resiliensplanerne i medlemsstaterne.

På trods af de specifikke lovbestemmelser, der er i kraft³³, er den detaljerede planlægning af auktioner for vedvarende energi desuden enten upålidelig, eller den mangler helt, i mange medlemsstater. Kommissionen vil arbejde tættere sammen med medlemsstaterne for at sikre gennemsigtig planlægning af auktioner for vedvarende energi og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, træffe foranstaltninger til at sikre en korrekt gennemførelse af de relevante bestemmelser i direktivet om vedvarende energi.

Endelig mangler der politikker til at fremme udbredelsen af vindenergi gennem VE-elkøbsaftaler. Uklare perspektiver for udbredelsens omfang i de kommende år betyder, at EU-producenterne bremser udvidelsen af produktion og kapacitet. En mere omfattende og detaljeret auktionsplanlægning vil give branchen større tillid til forretningsmuligheder på kort og mellemlang sigt.

³³ Artikel 6.3 i direktivet om vedvarende energi.

Tiltag 1: Kommissionen og medlemsstaterne skal samarbejde om at fremskynde udstedelsen af tilladelser. "Accele-RES" — fremrykning af gennemførelsen af det reviderede direktiv om vedvarende energi. Midlertidig nødordning

Kommissionen lancerer initiativet "Accele-RES", der bl.a. består af følgende specifikke foranstaltninger:

- **Kommissionen vil prioritere fremskyndelsen af tilladelser** ved at lægge stor vægt på at **digitalisere** nationale tilladelsesprocesser i hele EU og støtte indførelsen af **uddannelse** for nationale godkendelsesmyndigheder. Denne foranstaltning vil i udvalgte medlemsstater modtage støtte gennem REPowerEU-kapitlerne i deres genopretnings- og resiliensplaner. Kommissionen vil tilskynde medlemsstaterne til at anvende **instrumentet for teknisk støtte (TSI)**³⁴ til at øge støtten til en hurtig gennemførelse af tilladelsesbestemmelserne i direktivet om vedvarende energi.
- Inden årets udgang vil Kommissionen lancere **et særligt onlineværktøj til støtte for medlemsstaterne i tilladelsesprocessen**. Værktøjet vil bl.a. omfatte svar på ofte stillede praktiske spørgsmål fra medlemsstaterne vedrørende gennemførelsen af de reviderede tilladelsesbestemmelser.
- Kommissionen vil indtrængende opfordre alle medlemsstater til at udarbejde detaljerede **gennemførelsesplaner** for det reviderede direktiv om vedvarende energi for at støtte en hurtig gennemførelse af tilladelsesreglerne.
- Senest i april 2024 vil Kommissionen **ajourføre henstillingen** om fremskyndelse af tilladelsesprocedurerne for projekter vedrørende vedvarende energi³⁵ og **vejledningen** om god praksis for fremskyndelse af tilladelsesprocedurerne for projekter vedrørende vedvarende energi og om fremme af elkøbsaftaler³⁶, der ledsager henstillingen, med yderligere vejledning om emner såsom repowering, forenkling af miljøprocedurer eller godkendelse af net, hvor det er nødvendigt. Kommissionen vil også udstede retningslinjer til medlemsstaterne om udpegning af områder, hvor udbredelsen af vedvarende energi kan fremskyndes³⁷.
- Kommissionen vil **opgradere den uformelle ekspertgruppe om tilladelser** til et særligt forum, der regelmæssigt skal udveksle bedste praksis og identificere de resterende hindringer, herunder lovgivningsmæssige hindringer, der kræver yderligere tiltag på EU-plan. Andre samarbejdsfora med medlemsstaterne, såsom den **samordnede indsats for vedvarende energikilder (CA-RES)** og **taskforcen for**

³⁴ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_da.

³⁵ Kommissionens henstilling C/2022/3219 final.

³⁶ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene — Vejledning til medlemsstaterne om god praksis for fremskyndelse af tilladelsesprocedurerne for projekter vedrørende vedvarende energi og om fremme af elkøbsaftaler — Ledsagedokument til Kommissionens henstilling om fremskyndelse af tilladelsesprocedurerne for projekter vedrørende vedvarende energi og fremme af elkøbsaftaler (SWD/2022/0149 final).

³⁷ Medlemsstaterne skal udpege områder til fremskyndelse af vedvarende energi for mindst én vedvarende energiteknologi i henhold til artikel 15, litra c), i det reviderede direktiv om vedvarende energi.

håndhævelse af reglerne for det indre marked (SMET), vil blive mobiliseret for at støtte gennemførelsen af den nye lovgivning³⁸.

Kommissionen er i øjeblikket i færd med at revidere nødforordningen om tilladelser i forbindelse med den igangværende vurdering af behovet for at forlænge nødforordningernes gyldighed. Forordningen fremskynder allerede tilladelsesprocedurerne i medlemsstaterne, inden bestemmelserne i det reviderede direktiv om vedvarende energi gennemføres på effektiv vis (medlemsstaterne er forpligtet til at gennemføre nogle af disse bestemmelser senest den 1. juli 2024). Vi ser, at energimarkedet har stabiliseret sig i forhold til 2022, men EU står stadig over for konsekvenserne af energikrisen. Selv om vores beredskab og sikkerhed omkring forsyningsarkitekturen er blevet styrket, er der fortsat risici, såsom forstyrrelser i vores energiimport. Elpriserne er høje og er fortsat svingende. Behovet for at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi, navnlig vindenergi, i hele EU er større end nogensinde, da det bidrager til at imødegå risici forbundet med forsyningsikkerheden, fjerne fossile brændstoffer fra energimikset og nå vores ambitiøse 2030-mål.

Kommissionen vil senest i november forelægge rapporten om de vigtigste resultater af denne revision og overveje at foreslå en forlængelse af en midlertidig nødordning. En sådan midlertidig ordning vil give konkrete fordele for vedvarende energi og sende et stærkt signal til industrien og medlemsstaterne om behovet for hurtigst muligt at fremskynde udbredelsen af vindenergi og andre vedvarende energikilder. For at sikre, at de gunstige betingelser, som nødforordningen har givet anledning til, bevares gnidningsløst på en strukturel måde, opfordres medlemsstaterne indtrængende til at fremskynde gennemførelsen af bestemmelserne i det reviderede direktiv om vedvarende energi.

Tiltag 2: Medlemsstaterne skal øge synligheden af pipelinen for vindenergiprojekter gennem tilsagn om vindenergi, offentliggørelse af midtvejsauktionsplaner og langsigtede planer for udbredelse af vedvarende energi

I henhold til direktivet om vedvarende energi har medlemsstaterne allerede en forpligtelse til at offentliggøre en langsigtet tidsplan for den forventede støttetildeling for vedvarende energi, der mindst dækker de følgende fem år, og til at indføre foranstaltninger til at sikre, at elkøbsaftaler også vil bidrage til den nødvendige udbredelse af vedvarende energi³⁹. Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne sørge for, at de nationale planer for udbredelse af vedvarende energi er synlige og forudsigelige ved at sikre gennemførelsen af de relevante bestemmelser i direktivet om vedvarende energi og anvende gennemsigtige digitale værktøjer. Dette vil hjælpe industrien med at planlægge deres investeringer i produktionskapacitet bedre, øge deres bankegnethed og styrke deres forretningsmuligheder. Nogle medlemsstater, f.eks. Danmark og Polen, arbejder allerede på konkrete udbudsprogrammer for store offshore-investeringer.

³⁸ SMET vil fortsætte sit arbejde med at fjerne procesrelaterede hindringer for udstedelse af tilladelser til vind- og solenergiprojekter. Den vil også støtte udvekslingen af god praksis for kvikskranker, digitale tilladelser og klare oplysninger og frister.

³⁹ Artikel 6, stk. 3, i direktiv (EU) 2018/2001: "Medlemsstaterne offentliggør en langsigtet plan, der forudser den forventede støttetildeling, og som skal dække som reference mindst de næste fem år eller, i tilfælde af budgetplanlægningsmæssige begrænsninger, de næste tre år, herunder den vejledende tidsplan, hyppigheden af udbudsprocedurer, hvis det er hensigtsmæssigt, den forventede kapacitet og det forventede budget eller den maksimale støtte pr. enhed, der forventes at blive tildelt, samt de forventede støtteberettigede teknologier, hvis det er relevant. Denne plan ajourføres en gang om året, eller når det er nødvendigt, for at afspejle den seneste markedsudvikling eller den forventede støttetildeling."

Med henblik herpå:

- vil Kommissionen oprette en interaktiv **digital EU-plattform**, hvor medlemsstaternes auktionsplanlægning vil blive offentliggjort. Dette vil skabe større synlighed omkring kommende auktioner og den forventede udbredelse og give virksomhederne mulighed for at have **et enkelt informationssted** for alle planlagte auktioner i EU
- opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at forpligte sig til specifikke, konkrete **tilsagn om udbredelse af vindenergi** i det mindste i perioden 2024-2026 og give et klart og troværdigt overblik over udbredelsen af vindenergi i de kommende år, som skal formaliseres inden udgangen af 2023. Disse tilsagn bør supplere de ambitiøse tilsagn om offshoreenergi, som udgør 111 GW i alle EU's havområder inden 2030
- vil Kommissionen styrke samarbejdet med medlemsstaterne, projektiværksættere og netoperatører inden for rammerne af de regionale grupper på højt plan⁴⁰ for at identificere konkrete brugsklare projekter omkring vindenergi og andre vedvarende energikilder, herunder grænseoverskridende projekter, og for at støtte en hurtig gennemførelse. Et godt eksempel herpå er energisamarbejdet i Nordsøen (NSEC), som vedtog en fælles erklæring⁴¹ med nye ambitiøse samlede mål om at nå op på mindst 260 GW offshorevindenergi senest i 2050 med mellemliggende mål på mindst 76 GW senest i 2030 og 193 GW senest i 2040. Kommissionen vil også anvende regionale samarbejdsfora til at koordinere planlægningen af offshore-vindenergi projekter og andre projekter for vedvarende offshoreenergi med regionale virkninger som forklaret i offshoremeddelelsen
- vil Kommissionen i december 2023 efter vurderingen af udkastene til nationale energi- og klimaplaner fremsætte henstillinger vedrørende **udstedelse af tilladelser og langsigtet planlægning af udviklingen af vedvarende energi**. Medlemsstaterne bør i deres ajourførte nationale energi- og klimaplaner, der går videre end de nuværende retlige forpligtelser, udarbejde omfattende **10-årige planer** for udbredelsen af vedvarende energi, navnlig vindenergi, med et perspektiv frem til 2040. Planerne bør omfatte målrettet installeret kapacitet og/eller mængde eller produktion, projekternes profil, rumlig distribution og aspekter vedrørende integration af energisystemet. Dette vil skabe synlighed for fremstillingsindustrien og netoperatørerne med hensyn til rettidigt at udvikle de elnet, der er nødvendige for at integrere vedvarende energi (gennem netudviklingsplaner).

Tiltag 3: Kommissionen skal vedtage en handlingsplan for at lette udbygningen af elnet

Efter konferencen på højt niveau om elnet i september 2023 vil Kommissionen i november 2023 vedtage **en handlingsplan for elnet**, der både omfatter transmissions- og distributionsleddene. Handlingsplanen tager udgangspunkt i rammen for transeuropæiske energinet (TEN-E) og vil navnlig bidrage til at fremskynde vigtige grænseoverskridende elinfrastrukturprojekter, der skal medtages på den første liste over projekter af fælles interesse og projekter af gensidig interesse efter vedtagelsen af den reviderede forordning om de

⁴⁰ BEMIP, CESEC, South-Western og NSEC.

⁴¹ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-09/220912_NSEC_Joint_Statement_Dublin_Ministerial.pdf.

transeuropæiske energinet. Disse projekter vil være afgørende for indsatsen for at integrere stigende mængder vedvarende energi og fremme integrationen af energisystemet.

Handlingsplanen vil omfatte foranstaltninger til afhjælpning af flaskehalse, der hæmmer forstærkning og udvidelse af elnettet, herunder grænseoverskridende omkostningsdeling, og produktion, som er afgørende for at bidrage til at frigøre et større antal onshore- og offshore-vindprojekter, udløse investeringer i vindenergiprojekter i kystmedlemsstater og transportinfrastruktur til indlandsområder i Europa og derved skabe yderligere efterspørgsel efter vindanlæg. Handlingsplanen for elnet vil også lette forebyggende investeringer for at sikre den nødvendige udvikling af elnettet. Den vil sigte mod både at fremskynde etableringen af ny infrastruktur ved at afhjælpe flaskehalse i forbindelse med tilladelser og sikre en bedre udnyttelse af det eksisterende elnet, f.eks. ved at øge synligheden af den eksisterende kapacitet.

II. FORBEDRET UDFORMNING AF AUKTIONER

Den måde, hvorpå medlemsstaterne udformer deres auktioner til støtte for vedvarende energi, påvirker udbredelsen af vedvarende energi og de investeringssignaler, der udsendes i hele værdikæden. Veludformede objektive, gennemsigtige, ikke-diskriminerende prækvalifikationskriterier og ikke-prisrelaterede tildelingskriterier, der belønner produkter med højere merværdi og fremmer industriel opskalering, kan bedre støtte en innovativ og konkurrencedygtig vindmølleindustri. Kriterier som f.eks. forlænget levetid af anlæggene, kulstofindhold eller foranstaltninger vedrørende cirkulær økonomi reducerer vindmølleparkers miljøaftryk og bidrager til at mindske vores afhængighed af kritiske råstoffer. Håndtering af risikoen for projektforsinkelser eller manglende gennemførelse skaber større forudsigelighed og sikkerhed for virksomheder og investorer. Mere generelt vil en yderligere harmonisering af medlemsstaternes principper for auktionsudformning reducere transaktionsomkostningerne og muligvis bidrage væsentligt til, at auktioner er formålstjenlige, samtidig med at der gives tilstrækkelig mulighed for fleksibilitet og innovation på medlemsstatsniveau. Ved anvendelsen af disse elementer i auktionsudformningen bør der tages hensyn til de budgetmæssige konsekvenser for medlemsstaterne og behovet for forenkling.

Tiltag 4: Medlemsstaterne skal i deres auktioner medtage objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kvalitative kriterier og foranstaltninger med henblik på at maksimere projekternes gennemførelsesgrad, med støtte fra Kommissionens henstilling og vejledning

Umiddelbart efter vedtagelsen af handlingsplanen vil Kommissionen **indlede en dialog** med medlemsstaterne og interessenterne for at **forbedre, forenkle og skabe sammenhæng i udformningen af auktioner for vedvarende energi** med henblik på at afhjælpe mangler, der giver anledning til, at projekter forsinkes eller opgives. Denne usikkerhed skader aktørerne på det europæiske vindmøllemarked og medlemsstaterne og underminerer opfyldelsen af EU's mål for vedvarende energi. Dialogen vil føre til, at der snarest muligt vedtages en **henstilling og vejledning fra Kommissionen**, der har til formål at tilvejebringe foreslåede standardelementer til auktioner i fuld komplementaritet med NZIA samt at gøre auktionsudformningen mere ensartet og effektiv. På længere sigt vil Kommissionen være

beredt på at udforme auktionerne på en mere ensartet måde ved at gøre disse bestemmelser juridisk bindende via en gennemførelsesretsakt i NZIA.

Denne foranstaltning vil omfatte:

- forslag om et sæt ikke-diskriminerende, objektive og gennemsigtige prækvalifikationskriterier vedrørende cybersikkerhed (overensstemmelse med NIS 1 og NIS 2) og international dataoverførsel i overensstemmelse med EU-retten og internationale forpligtelser samt andre kriterier såsom bæredygtighed, miljøbeskyttelse og beskyttelse af havområder og evne til at opfylde dem
- styrkelse af klarheden af ikke-prisrelaterede tildelingskriterier, der er afgørende for at belønne bæredygtighed, innovation, integration af energisystemet, produkter af høj kvalitet og bidrag til en modstandsdygtig forsyningskæde
- undersøgelse af udviklingen af en europæisk kodeks for god forretningsskik, der bl.a. fremmer gennemsigtighed i forsyningskæden og kan anbefales ved fremtidige vindauktioner
- styrkelse af vindanlæggenes cyberrobusthed og den infrastruktur, som de er forbundet med
- opnåelse af en fuldstændig og rettidig projektgennemførelse gennem passende incitamenter. Dette bør omfatte sanktionsklausuler for manglende gennemførelse af projekter og prisindeksering for at hjælpe industrien med bedre at håndtere omkostningsstigninger som følge af inflation
- vurdering af konsekvenserne af negative bud og undersøgelse af løsninger for at undgå en negativ indvirkning på hastigheden og udbredelsens omfang og på værdikæden
- at Kommissionen spørger medlemsstaterne — i forbindelse med, at medlemsstaterne opnår tilsagn om udbredelse af vindenergi i perioden 2024-2026 og derefter — om de har til hensigt at anvende negative bud, navnlig negative bud uden loft, hvilket kan føre til meget høje bud på vindenergi projekter og øge risikoen for fuld og rettidig levering af sådanne projekter. Hvor det er relevant, vil Kommissionen indlede en dialog med medlemsstaterne om, hvorvidt en sådan udbudsstruktur kan undgås
- håndtering af budlofter, der fører til undertegning på auktioner.

Foranstaltning 4 har til formål at tilvejebringe hurtige og håndgribelige forbedringer og større harmonisering af udformningen af auktioner for vedvarende energi. Nogle af de spørgsmål, den har til hensigt at løse, behandles på en strukturel måde i forslagene til **udformning af elmarkedet (EMD)** og **forordningen om nettonulindustri (NZIA)**. Med dette in mente **opfordrer Kommissionen medlovgiverne til hurtigt at nå til enighed om EMD (inden udgangen af 2023) og forordningen om nettonulindustri (senest i marts 2024).**

Kommissionen vil støtte medlovgiverne i at indføre bestemmelser i NZIA vedrørende objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende prækvalifikationskriterier for auktioner og styrke anvendelsen af ikke-prisbaserede tildelingskriterier, herunder navnlig hensyn til forretningsskik, cybersikkerhed og datasikkerhed samt evnen til at gennemføre

projektet fuldt ud og til tiden.

Hvis medlovgiverne beslutter det, er Kommissionen desuden rede til hurtigt at foreslå **en gennemførelsesretsakt** til NZIA med henblik på at indarbejde bedste praksis for udformningen af auktioner for vedvarende energi i EU-lovgivningen og yderligere strømline auktionssystemets udformning.

EMD's bestemmelser om anvendelse af differencekontrakter og elkøbsaftaler kan, når de er vedtaget, støtte indtægtsstabiliteten i vindindustrien.

Tiltag 5: Håndtering af cybersikkerhedsrisici og håndtering af databeskyttelsesaspekter

Kommissionen vil identificere cybersikkerhedsrisici, der er relevante for vindenergianlæg og tilhørende infrastruktur, herunder databeskyttelsesaspekter, med henblik på at vurdere, om disse kan udnyttes til at øve skade på den økonomiske sikkerhed eller elforsyningssikkerheden i EU. Denne identifikation og vurdering vil blive foretaget i forbindelse med den risikovurdering, som Kommissionen i øjeblikket står i spidsen for sammen med den højtstående repræsentant og NIS-samarbejdsgruppen, jf. Rådets henstilling af 8. december 2022 om en koordineret tilgang på EU-plan til styrkelse af den kritiske infrastrukturens modstandsdygtighed⁴². Med henblik på denne specifikke analyse og for at bidrage til den bredere risikovurdering vil Kommissionen også anvende ekspertgrupper såsom den nyoprettede ekspertgruppe for intelligent energi og dens arbejdsgruppe om cybersikkerhed med repræsentanter fra industrien, herunder leverandører og elskelskaber. Arbejdet med risikovurderingen kan trække på erfaringerne med 5G, og vil supplere den eksisterende sikkerhedsinfrastruktur og navnlig **netreglerne om cybersikkerhed i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsstrømme**, der efter planen skal vedtages i første kvartal af 2024. Resultaterne kan støtte udbudsprocesser og auktionsudformning, yderligere politikudformning samt screening af udenlandske direkte investeringer.

Analysen af cybersikkerhedsrisici vil være bred og også omfatte anlæg.

Tiltag 6: Kommissionen vil øge brugen af strategiske udbud inden for rammerne af Global Gateway

I december 2021 lancerede Kommissionen Global Gateway-strategien, hvorigennem EU under anvendelse af en "Team Europe"-tilgang investerer i projekter om ren energi og infrastruktur rundt om i verden, herunder vindenergi. Kommissionen vil foreslå at øge brugen af strategiske udbud inden for rammerne af Global Gateway. Dette sikrer, at projekterne lever op til høje miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige standarder og gør det muligt for kontrahenter og producenter, der opfylder disse standarder, at finde et levedygtigt forretningsmæssigt grundlag og samtidig fremme bæredygtig udvikling på vækstmarkeder og i udviklingsøkonomier. For projekter, der omfatter udbredelse af strategiske nettonulteknologier såsom vedvarende vindkraftteknologier, vil kriterier som dem, der er omfattet af NZIA, når de er vedtaget, tjene som reference for samarbejdet med internationale

⁴² Rådets henstilling af 8. december 2022 om en koordineret tilgang på EU-plan til styrkelse af kritisk infrastrukturens modstandsdygtighed (2023/C /20/01) (EUT C 20 af 20.1.2023, s. 1).

partnere. Endvidere vil Kommissionen undersøge muligheden for at anvende lignende krav, når private iværksættere laver indkøb i forbindelse med Global Gateway-projekter.

III. ADGANG TIL FINANSIERING

Inflationsudviklingen med stigninger i råvarepriserne, rentestigningen og det hyppige behov for forhåndsgarantier for at sikre kontrakter har forringet vindindustriens adgang til finansiering for både fremstillings- og ibrugtagningsindustrien. For at kunne nå NZIA-målene har vindindustrien imidlertid behov for investeringer på ca. 6 mia. EUR i produktionskapacitet. Inden for kapitalmarkedsunionen og EU-rammen for bæredygtig finansiering har Kommissionen arbejdet på at levere kapitalmarkedsregler, der er attraktive for investeringer fra langsigtede investorer, samt foranstaltninger til at mobilisere privat finansiering til miljømæssigt bæredygtige aktiviteter og muligheder i den europæiske grønne pagt. Kommissionen er fuldt ud klar over, at private investeringer vil være afgørende for at kunne opfylde ambitionerne i denne handlingsplan, og den vil træffe foranstaltninger på dette område samtidig med, at der mobiliseres EU- og andre offentlige investeringskilder.

Tiltag 7: Kommissionen skal lette adgangen til EU-finansiering

Kommissionen vil udvide muligheden for støtte til fremstilling af vindenergi under **Innovationsfonden**, navnlig ved at fordoble budgettet til finansiering af projekter til fremstilling af ren teknologi til 1,4 mia. EUR, herunder projekter til fremstilling af vindmøller og dertil hørende komponenter, i den næste indkaldelse af forslag den 23. november 2023.

Innovationsfonden har et samlet beløb på 40 mia. EUR for perioden 2020-2030⁴³. I Innovationsfondens samlede budget i år på 4 mia. EUR vil innovativ vindenergiproduktion og pilotprojekter også være støtteberettigede under de andre emner i den kommende indkaldelse af forslag den 23. november 2023 ud over det særlige emne for cleantech-produktion. Alle vindenergiprojekter kommer i forreste række og prioriteres ligeligt under denne indkaldelse.

For at støtte projektudviklere og sikre, at der bygges en solid pipeline af innovative projekter, bør vindenergiprojekter også prioriteres i forbindelse med Innovationsfondens projektudviklingsbistand på 90 mio. EUR, som vil blive ydet i samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank i løbet af de næste 3 år. Skræddersyet rådgivningsstøtte er også tilgængelig fra InvestEU-rådgivningsplatformen. Desuden kan en kombination af finansiering fra Innovationsfonden og finansiering fra EIB og andre internationale finansielle institutioner og nationale erhvervsfremmende banker og institutter, herunder under **InvestEU-programmet**, også støtte tildelte projekter for at bidrage til at nå frem til en endelig investeringsbeslutning.

Inden udgangen af dette år vil Kommissionen også styrke de vindrelaterede aktiviteter under **den reviderede strategiske energiteknologiplan (SET-planen⁴⁴)** sammen med øget støtte til forskning og innovation i vindmølleindustrien, således at relevante europæiske teknologier bevarer deres konkurrencefordel, navnlig med hensyn til spørgsmål vedrørende cirkularitet og bæredygtighed, forbedring af industrielle processer og digitalisering.

⁴³ Til en gennemsnitlig kulstofpris på 75 EUR pr. ton.

⁴⁴ Meddelelse fra Kommissionen om revision af SET-planen (skal vedtages i oktober 2023).

STEP vil også åbne nye muligheder for at støtte investeringer, der har til formål at opskalere EU's produktion af rene teknologier, herunder vindkraft, hvilket især kan gavne overgangsregioner og mindre udviklede regioner samt udviklede regioner i medlemsstater med et BNP pr. indbygger, der ligger under EU-gennemsnittet. Disse regioner vil drage fordel af finansielle incitamenter og større fleksibilitet i anvendelsen af bevillingerne fra **Samhørighedsfonden, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Fonden for Retfærdig Omstilling** til at yde støtte til produktive investeringer i store virksomheder til investeringer i strategiske sektorer, der bidrager til STEP-målene.

Tiltag 8: EIB skal stille risikobegrænsende værktøjer og garantier til rådighed for EU's vindmølleproducenter

I juli 2023 godkendte Den Europæiske Investeringsbank sin anden REPowerEU-pakke. Banken bebudede sin ambition om næsten at fordoble sin långivning, der bidrager til industriplanen for den grønne pagt og NZIA, for at mobilisere omkring 150 mia. EUR kumulativt over 5 år. Denne plan vil delvist blive understøttet af InvestEU-garantimekanismen. De europæiske producenter af strategiske nettonulteknologier, tilknyttede upstreamkomponenter og strategiske råstoffer vil være et af prioritetsområderne for denne indsats. Indsatsen vil omfatte EU's produktionskapacitet i onshore- og offshorevindindustrien.

Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank har i fællesskab iværksat en hasteindsats om et **særligt instrument til modgaranti for forretningsbankers krediteksponeringer** over for vigtige leverandører inden for vindindustrien, hvilket øger adgangen til forudbetaling og resultatgarantier. Kommissionens og EIB's fælles mål er at lancere den nye facilitet i de kommende 3-6 måneder. Dette vil lette det finansielle pres som følge af en voksende ordrebeholdning, der forværres af makroøkonomiske udfordringer, herunder stigende inflation, rentesatser og betydelige forstyrrelser i forsyningskæden.

Kommissionen har også som led i STEP foreslået at øge EU-garantien med 7,5 mia. EUR gennem et særligt politikområde under InvestEU, hvilket vil øge EIB-Gruppens og andre gennemførelsespartners kapacitet til at støtte investeringer i udvikling og fremstilling af rene og andre teknologier, herunder til vindindustrien.

Arbejdet med at forbedre koordineringen mellem eksterne finansielle værktøjer — med medlemsstaternes eksportkreditagentur, der samarbejder med leverandører af udviklingsfinansiering, navnlig inden for rammerne af Global Gateway — vil bl.a. støtte projekter vedrørende vedvarende energi, herunder vindenergi.

Tiltag 9: Medlemsstaterne skal gøre fuld brug af fleksibiliteten i statsstøttereglerne for værdikæden i EU's vindindustri

Medlemsstaterne bør fuldt ud udnytte mulighederne i de midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser til støtte for vindfremstilling i EU. For så vidt angår visse kriserelaterede afsnit i de midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser, der udløber ved årets udgang, har Kommissionen hørt medlemsstaterne og vil snart træffe afgørelse om en eventuel forlængelse heraf under hensyntagen til behovet for at sikre lige vilkår i EU. Andre afsnit, der har til formål at støtte omstillingen til en nettonuløkonomi, der sætter medlemsstaterne i stand til at fremskynde indførelsen af vedvarende energi, herunder vindkraft, og støtte strategiske investeringer i fremstilling af udstyr, der er nødvendigt for omstillingen til nettonulemissioner, herunder vindmøller, deres nøglekomponenter og relaterede kritiske råstoffer, er tilgængelige indtil udgangen af 2025.

Tiltag 10: Kommissionen vil styrke dialogen med investorer for at gøre investeringer i EU's vindindustri mere attraktive

Kommissionen samarbejder aktivt med interessenter, navnlig langsigtede kapitalinvestorer inden for rammerne af investordialogen, om løsninger, der kan gøre EU's vindindustri mere konkurrencedygtig og tiltrække investeringer på globalt plan. Dette vil bidrage til at mindske behovet for offentlig støtte. Der fokuseres på mulighederne og sårbarhederne i sektoren — operationelle, finansielle og konkurrencedygtige — og på, hvordan vi kan udbygge Europas stærke sider og afhjælpe vores svagheder.

Inden udløbet af 2023 vil Kommissionen afholde særlige møder med langsigtede investorer for bedre at forstå de vigtigste forhold, der gør investeringer i EU's vindindustri mindre attraktive, og den bedste måde at håndtere dem på. Dette vil omfatte muligheder for at sikre hurtigere adgang til og udbredelse af privat finansiering samt drøftelser om investeringsklimaet i Europa, herunder effektive og om muligt forenklede lovgivningsmæssige rammer for investeringer i vindindustrien.

IV. ETABLERING AF ET RETFÆRDIGT OG KONKURRENCEBASERET INTERNATIONALT MILJØ

EU's vindmølleindustri har vist, at den på rimelige vilkår er yderst konkurrencedygtig både på hjemmemarkedet og på udenlandske markeder. EU bør skabe et gunstigt miljø, hvor EU's industri kan konkurrere, innovere, investere og eksportere til udenlandske markeder i overensstemmelse med internationale forpligtelser.

Tiltag 11: Kommissionen skal lette EU-producenternes adgang til udenlandske markeder

Kommissionen vil fortsat anvende sit store netværk af handelsaftaler til at styrke EU's vindindustris konkurrenceevne, herunder gennem en effektiv gennemførelse og håndhævelse⁴⁵. Kommissionen lægger ligeledes stor vægt på de **igangværende handelsforhandlinger** med henblik på at udarbejde omhyggeligt udformede kapitler om energi og råstoffer samt andre relevante bestemmelser for vindindustrien. Disse aftaler hjælper vindindustrien med at diversificere og mindske risikoen i deres forsyningskæder samt håndtere strategisk afhængighed, navnlig af råstoffer og andre mellemprodukter. Kommissionen vil derfor yderligere **intensivere forhandlingerne om handelsaftaler**, der vil styrke EU-virksomhedernes position, herunder i vindindustrien, og sikre pålidelig adgang til udenlandske markeder. Industripartnerskaberne inden for nettonulteknologi vil desuden støtte europæiske virksomheders tilstedeværelse på vigtige markeder. Derudover vil Kommissionen tilstræbe et mere strategisk samarbejde og initiativer inden for denne sektor i EU's nabolande.

EU vil ligeledes samarbejde med sine partnere i Verdenshandelsorganisationen (WTO) om at udvikle et **regelsæt for subsidier** for at øge gennemsigtigheden i forbindelse med statslig indgriben og undgå det støttekapløb, der øger handelskonflikterne og underminerer det samarbejde, der er nødvendigt for at nå de globale klimamål. Arbejdet skal efter planen påbegyndes på WTO's ministerkonference i februar 2024.

⁴⁵ EU's handelsaftaler indeholder bestemmelser, der forbyder import- og eksportrestriktioner, krav om lokalt indhold samt åbning af adgangen til offentlige udbud.

Instrumentet for internationale offentlige udbud (IPI)⁴⁶ giver EU mulighed for at overtale sine handelspartnere, der endnu ikke har nogen forpligtelser inden for offentlige udbud (i WTO-aftalen om offentlige udbud (GPA) eller i bilaterale frihandelsaftaler), til at åbne deres markeder for offentlige udbud for EU's virksomheder. Hvis der foreligger underbyggede påstande fra EU's industri om begrænset adgang til varer og tjenesteydelser relateret til vindkraft i et land uden for EU i forbindelse med offentlige udbud, kan Kommissionen iværksætte en IPI-undersøgelse med henblik på at åbne dette marked for EU-operatører gennem høring af det pågældende tredjeland. IPI giver også EU mulighed for at begrænse adgangen til sine markeder for offentlige udbud ved at indføre de respektive IPI-foranstaltninger, hvis ovennævnte høring ikke fører til den forventede markedsåbning af tredjelandets marked.

Tiltag 12: Beskytte det indre marked mod handelsforvridninger og trusler mod sikkerheden og den offentlige orden

Kommissionen vil i samarbejde med den europæiske vindindustri nøje **overvåge eventuel urimelig handelspraksis** til fordel for udenlandske vindmølleproducenter. Dette vil indebære en nøje undersøgelse af den potentielle subsidiering af vindrelaterede produkter, der importeres til EU. Hvis det er berettiget, vil Kommissionen aktivere sine handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter. I det omfang at udenlandske konkurrenceforvridende subsidier gør det muligt for vindmølleproducenter, der modtager dem, at vinde i offentlige udbudsprocedurer eller i fusioner, der involverer EU-målvirksomheder, **vil EU også anvende de foranstaltninger, der er fastsat i forordningen om udenlandske subsidier. Den europæiske vindindustri opfordres til at fremlægge yderligere dokumentation.** Kommissionen vil vurdere alle beviser for påstået urimelig praksis, som industrien eller andre uafhængige kilder har fremlagt.

Kommissionen vil tilskynde medlemsstaterne til fuldt ud at tage hensyn til risici for **kritisk energiinfrastruktur**, når de gennemfører deres screeningmekanismer af hensyn til sikkerheden eller den offentlige orden. Kommissionen vil gøre fuld brug af samarbejdsmekanismen under **forordningen om screening af udenlandske direkte investeringer**⁴⁷ for at forebygge eventuelle trusler mod sikkerheden og den offentlige orden i forbindelse med udenlandske investeringer i EU's vindindustri.

Tiltag 13: Forbedring af standardiseringen i vindenergiindustrien

I vindindustriens nuværende udviklingsfase er tekniske standarder et vigtigt instrument til at sikre interoperabilitet, reducere omkostningerne og fremskynde markedsudbredelsen af onshore- og offshore-vindenergiteknologier. Selv om Den Internationale Elektrotekniske Kommission (IEC) har vedtaget en bred vifte af standarder, som CENELEC har vedtaget som europæiske standarder, kan flere standarder bidrage til yderligere at øge effektiviteten og bæredygtigheden af vindenergiudstyr og fjerne hindringer for dets udbredelse i hele EU. Den cirkulære økonomi er navnlig vigtig for at sikre, at der er en strategisk autonomi i en nøglesektor som vindindustrien, samtidig med at dens miljøpåvirkning reduceres i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt. De kan også styrke det industrielle økosystem, navnlig hvis de kombineres med det parallelle arbejde med udformningen af

⁴⁶ Forordning (EU) 2022/1031 om adgangen for tredjelands erhvervsdrivende, varer og tjenesteydelser til Unionens markeder for offentlige udbud og koncessioner trådte i kraft den 29. august 2022.

⁴⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/452 af 19. marts 2019 om et regelsæt for screening af udenlandske direkte investeringer i Unionen (EUT L 79I af 21.3.2019, s. 1).

auktioner over vedvarende energi. Fremme af standardiseringsprocessen på internationalt plan og sikring af EU's aktive deltagelse vil også støtte den europæiske vindindustri's evne til bedre at kunne konkurrere på kvalitet med globale konkurrenter.

For at **fremme vedtagelsen af EU-standarder og internationale standarder for vindindustrien** vil der inden udgangen af 2023 blive truffet følgende foranstaltninger:

- Som led i det etablerede forum på højt plan om europæisk standardisering vil der blive afholdt et særligt arbejds møde om vindteknologi, hvor de vigtigste europæiske og internationale standardiseringsbehov samt eventuelle eksisterende hindringer identificeres, og bevidstheden blandt medlemsstaterne og industrien øges for at sikre, at deres eksperter deltager i standardiseringsarbejdet.
- Kommissionen vil anmode de europæiske standardiseringsorganisationer om at udarbejde europæiske standardiseringspublikationer til støtte for NZIA's mål.

V. FÆRDIGHEDER

Det anslås, at der vil være behov for ca. 100 000 yderligere job i vindsektoren inden 2030, mens de dermed forbundne investeringer i færdigheder kan beløbe sig til ca. 850 mio. EUR⁴⁸. I marts 2021 og marts 2023 oprettede brancheorganisationer for vedvarende energi, repræsentanter for installatører af rene teknologier, uddannelsesudbydere, forskningscentre og regionale netværk, herunder interessenter fra vindenergiindustrien, med støtte fra Kommissionen omfattende færdighedspartnerskaber for det industrielle økosystem for vedvarende energi under pagten for færdigheder. Partnerskaberne fungerer, men der er behov for yderligere udvikling for at realisere målene.

Tiltag 14: Storstilede færdighedspartnerskaber for vedvarende energi med henblik på at skabe projekter, der støtter kompetenceudviklingen i sektoren for vedvarende energi, herunder vindenergi

De store færdighedspartnerskaber inden for vedvarende energi og vedvarende offshoreenergi opfordres til hurtigst muligt at identificere de EU-programmer og færdighedsinitiativer, der udgør den bedste ramme for gennemførelsen af projekter, der gør det muligt at kortlægge behovet for færdigheder i sektoren, revidere jobprofiler, udarbejde og drive nye arbejdsmarkedsrelevante uddannelsesmoduler og tilhørende materiale og/eller støtte udviklingen af de færdigheder, der er presserende behov for i sektoren for vedvarende energi, navnlig rettet mod kvinder, unge (ikke under almen uddannelse eller erhvervsuddannelse eller i beskæftigelse) og ældre. Med særligt fokus på aktiviteter knyttet til bæredygtighed og cirkulær økonomi. Dette kunne omfatte ansøgning til forslagsindkaldelsen for en plan for sektorsamarbejde om færdigheder under Erasmus+-programmet. Partnerskabet kan også drage fordel af eksisterende initiativer såsom den europæiske alliance for lærlingeuddannelser og erhvervsekspertisecentre⁴⁹.

⁴⁸ Kommissionens rapport om "Employment and Social Developments in Europe. Addressing labour shortages and skills gaps in the EU", <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26989&langId=en>.

⁴⁹ F.eks. har erhvervsekspertisecentret "Tekniske kvalifikationer for harmoniseret vedvarende offshoreenergi" (T-shore), der finansieres af Erasmus+, til formål at udarbejde uddannelsesprogrammer

Derudover vil NZIA lette lanceringen af europæiske akademier for færdigheder inden for nettonulindustrien, der skal støtte medlemsstaternes indsats for at opkvalificere og omskole arbejdstagere. Akademierne vil udvikle læringsindhold og -materiale, som de stiller til rådighed for uddannelsesudbydere i medlemsstaterne for at imødekomme efterspørgslen efter kvalificerede arbejdstagere i nettonulindustrien. Akademierne, der hver især fokuserer på en teknologi inden for nettonulindustrien, herunder en der snart skal lanceres vedrørende vindindustrien, sigter mod at uddanne 100 000 personer hver inden for tre år efter oprettelsen.

VI. INDDRAGELSE AF INDUSTRIEN OG MEDLEMSSTATERNES FORPLIGTELSE

Ud over de foranstaltninger, som EU og medlemsstaterne træffer, vil tiltag fra den europæiske vindindustri side også bidrage til et mere stabilt og rentabelt erhvervsklima. Dette vedrører bl.a. en mere aktiv sikring mod inflationen og prisvolatiliteten på dens vigtigste input, f.eks. råmaterialer, og udvikling af yderligere langsigtede partnerskaber mellem vindmølleproducenter og vindmølleparker, hvilket kan være til gensidig fordel.

Tiltag 15: EU's vindcharter

For at opskalere udbredelsen af og produktionskapaciteten for vindenergi i EU opfordrer Kommissionen medlemsstaterne og repræsentanter for vindindustrien til inden udgangen af 2023 at indgå frivillige forpligtelser som led i et vindenergicharter. Som opfølgning på investordialogen vil Kommissionen søge at inddrage finansielle investorer i vindmøllecharteret eller udvide charteret til at omfatte disse aktører hurtigst muligt.

Formålet med chartret, som er baseret på denne handlingsplan og dens politikker, er at tilpasse og hurtigt gennemføre Kommissionens, medlemsstaternes og industriens interessenteres tiltag og samtidig demonstrere en fælles og koordineret indsats for at forbedre grundforudsætningerne for den europæiske vindindustri. Kommissionen vil arbejde tæt sammen med medlemsstaterne og interessenter i industrien om at udvikle de præcise forpligtelser i chartret i samråd med arbejdsmarkedets parter. De forsikringer, som denne handlingsplan og charteret repræsenterer, vil give industrien mulighed for at øge investeringerne og gennemføre udvidelsen af sin produktionskapacitet for at imødekomme den forventede øgede efterspørgsel efter vindenergiprojekter i de kommende år.

6. KONKLUSION OG NÆSTE SKRIDT

Vindindustrien er en sektor, som Europa kan være stolt af. EU har et solidt produktionsgrundlag og mange robuste vindmølleparkproducenter med global rækkevidde. Sektoren har stor innovationskraft og opfindsomhed og er et frugtbart grundlag for udvikling af nye færdigheder. Europæiske virksomheder, der er aktive i vindindustrien, er vigtige aktører i den igangværende omstilling af vores energisystem og opfyldelsen af vores ambitiøse klima- og energimål. Vindindustrien bidrager sammen med andre nettonulindustrier til, at EU er velrustet til at omstille sig til morgendagens rene og cirkulære økonomi. EU's

og -ressourcer for at give arbejdstagerne de færdigheder og kompetencer, de skal bruge for at kunne klare sig i offshorevindindustrien.

vindindustri trives i konkurrencen og er derfor førende på verdensplan. Den er trend- og standardsættende for resten af verden. Europæisk samarbejde med internationale partnere om vindenergi skaber nye markeder og globale løsninger til erstatning af fossile brændstoffer.

Den europæiske vindmølleindustri skal derfor opskalere og investere nu for at give EU's industri og borgere mulighed for at udnytte mulighederne i den europæiske grønne pagt og dekarboniseringsindsatsen på verdensplan. For at muliggøre dette har industrien brug for større forudsigelighed og en klart synlig og solid projektpipeline. Industrien skal have en robust forretningsmodel, der sikrer passende rentabilitet og adgang til finansiering for at vokse og tiltrække investorer. Den har brug for udvidede og styrkede elnet for at integrere sin energi. Og det kræver fair konkurrence.

Der er ingen tid at spilde. Denne handlingsplan sigter derfor mod konkrete resultater allerede i de kommende måneder. EU's, medlemsstaternes og industriens gennemførelse af denne handlingsplan vil støtte den europæiske vindmølleindustri med hensyn til at overvinde vanskelighederne og forbedre dens konkurrenceevne for at sikre, at denne sektor bidrager fuldt ud til den igangværende energiomstilling.

Handlingsplanen giver den europæiske vindindustri sikkerhed for, at dens forretningsmæssige fordele i EU er stærke, bæredygtige og langsigtede. **Kommissionen opfordrer derfor medlemsstaterne og industrien til at godkende denne handlingsplan** og gennemføre foranstaltningerne i overensstemmelse med deres respektive roller. Kommissionen opfordrer **Parlamentet, Rådet og andre EU-institutioner til at bidrage til dette arbejde til støtte for målene i denne handlingsplan.**

BILAG I — DEN EUROPÆISKE HANDLINGSPLAN FOR VINDKRAFT KORT FORTALT

Kategori	Tiltag/instrumenter	Tidsplan
Fremskyndelse af udbredelsen gennem øget forudsigelighed og hurtigere udstedelse af tilladelser	1. Kommissionen og medlemsstaterne skal samarbejde om at fremskynde udstedelsen af tilladelser. "Accele-RES" — fremrykning af gennemførelsen af det reviderede direktiv om vedvarende energi. Midlertidig nødordning	Starter dec. 2023
	2. Medlemsstaterne skal øge synligheden af pipelinen for vindenergi projekter gennem tilsagn om vindenergi, offentliggørelse af midtvejsauktionsplaner og langsigtede planer for udbredelse af vedvarende energi	Starter dec. 2023
	3. Kommissionen skal vedtage en handlingsplan for at lette udbygningen af elnet	Nov. 2023
Forbedret udformning af auktioner	4. Medlemsstaterne skal i deres auktioner medtage objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kvalitative kriterier og foranstaltninger med henblik på at maksimere projekternes gennemførelsesgrad, med støtte fra Kommissionens henstilling og vejledning	hurtigst muligt
	5. Håndtering af cybersikkerhedsrisici og håndtering af databeskyttelsesaspekter	Start primo 2024
	6. Kommissionen vil øge brugen af strategiske udbud inden for rammerne af Global Gateway	Fra og med vedtagelsen
Adgang til finansiering	7. Kommissionen skal lette adgangen til EU-finansiering	Senest ultimo 2023
	8. EIB skal stille risikobegrænsende værktøjer og garantier til rådighed for EU's vindmølleproducenter	Fjerde kvartal 2023
	9. Medlemsstaterne skal gøre fuld brug af fleksibiliteten i statsstøttereglerne for værdikæden i EU's vindindustri	Fra og med vedtagelsen
	10. Kommissionen vil styrke dialogen med investorer for at gøre investeringer i EU's vindmølleindustri mere attraktive	Senest ultimo 2023
Etablering af et retfærdigt og konkurrencebaseret internationalt miljø	11. Kommissionen skal lette EU-producenternes adgang til udenlandske markeder	Fra og med vedtagelsen
	12. Beskytte det indre marked mod handelsforvridninger og trusler mod sikkerheden og den offentlige orden	Fra og med vedtagelsen
	13. Forbedring af standardiseringen i vindenergiindustrien	Start senest ultimo 2023
Færdigheder	14. Storstilede færdighedspartnerskaber for vedvarende energi med henblik på at skabe projekter, der støtter kompetenceudviklingen i sektoren for vedvarende energi, herunder vindenergi	Senest medio 2024
Inddragelse af industrien og medlemsstaternes forpligtelser	15. EU's vindcharter	Dec. 2023